

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 151 / Π / 2000

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 13^η Ιουλίου 2000, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος

Μέλη: Λεωνίδας Νικολούζος,

Παναγιώτης Μαντζουράνης, κωλυμένου του τακτικού, κ. Χαριλάου Χάρακα,

Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυμένου του τακτικού κ. Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου και

Μελίνα Μουζουράκη.

Γραμματέας: Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν παρευρέθησαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της Συνεδρίασης ήταν ο **προληπτικός έλεγχος της από 3.5.2000 γνωστοποιηθείσας, βάσει του άρθρου 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωσης των εταιρειών με τις επωνυμίες ΕΤΕΘ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΕ και JOANNOU & PARASKEVAIDES (OVERSEAS) LIMITED**, η τελευταία με διακριτικό τίτλο «J&P OVERSEAS LTD», που θα πραγματοποιηθεί με την απόκτηση του συνόλου των μετοχών της πρώτης από την ελεγχόμενη από την δεύτερη αυτών εταιρεία με την επωνυμία **ΑΒΑΞ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ – ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ** και με διακριτικό τίτλο «ΑΒΑΞ Α.Ε.».

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι γνωστοποιήσασες τη συγκέντρωση εταιρείες JOANNOU & PARASKEVAIDES (OVERSEAS) LIMITED, δια της πληρεξουσίας δικηγόρου της κας Αναστασίας Δρίτσα, και ΑΒΑΞ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ – ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ, δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της κ. Αλεξάνδρου Μεταλληνού.

Στην αρχή της συνεδρίασης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κα Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας για την υπόθεση και πρότεινε τη μη απαγόρευση της κρινόμενης συγκέντρωσης, δεδομένου ότι δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές που αυτή αφορά. Στην συνέχεια το λόγο έλαβαν οι ανωτέρω πληρεξούσιοι δικηγόροι, οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις των γνωστοποιησασών τη συγκέντρωση εταιρειών, έδωσαν πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν από την Επιτροπή να μην απαγορευθεί η υπό κρίση συγκέντρωση.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) συνήλθε σε διάσκεψη την 17^η Ιουλίου 2000, ημέρα Δευτέρα και ώρα 6 μ.μ., στην ίδια ως άνω αίθουσα 611, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τους ισχυρισμούς, τις απόψεις και τις εξηγήσεις των ενδιαφερομένων εταιρειών και την ενώπιον της Επιτροπής διεξαχθείσα διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

1. Με το από 3.5.2000 (αρ. πρωτ. 926) κοινό έγγραφο των εταιρειών ΑΒΑΞ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ – ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ (εφεξής ΑΒΑΞ) και JOANNOU & PARASKEVAIDES (OVERSEAS) LIMITED (εφεξής J & P OVERSEAS) καθώς και των Κωνσταντίνου Μιτζάλη, Ευφροσύνης Μιτζάλη και Ελένης Μιτζάλη (Μετόχων της ΕΤΕΘ) γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού αφενός η εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΕΤΕΘ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΕ (εφεξής ΕΤΕΘ) από την εταιρεία ΑΒΑΞ και αφετέρου η συμμετοχή των παραπάνω Μετόχων (πωλητών) της ΕΤΕΘ, κατόπιν αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, στο μετοχικό κεφάλαιο της ΑΒΑΞ.

Συγκεκριμένα την 17.4.2000 υπογράφηκε Επιστολή Προθέσεων μεταξύ: α) της εταιρείας ΑΒΑΞ, β) των Κων/νου Κουβαρά, Νικ. Γεραρχάκη και Αντ. Σγαρδέλη (Μέτοχοι της ΑΒΑΞ), γ) της εταιρείας J & P OVERSEAS και δ) του Κ. Μιτζάλη, υπό την ιδιότητα του ως εκπροσώπου του συνόλου των μετόχων της εταιρείας ΕΤΕΘ, σύμφωνα με την οποία, η ΑΒΑΞ: 1) θα αποκτήσει το 100% των μετοχών της ΕΤΕΘ, ήτοι οκτώ εκατομμύρια επτακόσιες επτά χιλιάδες (8.707.000) μετοχές, ονομαστικής αξίας εκατό (100) δραχμών η κάθε μία και 2) θα προχωρήσει σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, στην οποία θα συμμετέχουν οι παλαιοί της μέτοχοι καθώς και οι Μέτοχοι της ΕΤΕΘ έτσι ώστε και οι Μέτοχοι της τελευταίας να καταστούν μέτοχοι πλέον της ΑΒΑΞ. Η ολοκλήρωση της συγκέντρωσης τελεί υπό την αίρεση διενέργειας των απαραίτητων γνωστοποιήσεων και της λήψεως των αναγκαίων εγκρίσεων με βάση τις ισχύουσες διατάξεις.

Στη συνέχεια, την 12.6.2000 υπογράφηκε Προσύμφωνο Αγοραπωλησίας Μετοχών μεταξύ αφενός της ΑΒΑΞ (Αγοράστρια) και αφετέρου των Μετόχων της ΕΤΕΘ, δια του Κων. Μιτζάλη ως εκπροσώπου του συνόλου των Μετόχων της ΕΤΕΘ (πωλητές), με το οποίο συμφωνήθηκε ότι οι Πωλητές θα πωλήσουν, μεταβιβάσουν και παραδώσουν στην Αγοράστρια το 100% του συνολικού αριθμού των μετοχών τους στην εταιρεία ΕΤΕΘ, και με το μεγαλύτερο τμήμα του τιμήματος θα συμμετάσχουν από κοινού σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Αγοράστριας και θα καταστούν αυτοί μέτοχοι συνολικά του 15,78% του, μετά την αύξηση, μετοχικού κεφαλαίου της Αγοράστριας και ότι οι μετοχές θα μεταβιβασθούν και θα παραδοθούν στην Αγοράστρια κατά την υπογραφή του οριστικού ιδιωτικού συμφωνητικού μεταβιβάσεως των μετοχών της ΕΤΕΘ το οποίο θα υπογραφεί το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της καταβολής της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Αγοράστριας με την συμμετοχή των Πωλητών στο μετοχικό κεφάλαιο αυτής.

2.1. Η εταιρεία ΑΒΑΞ εδρεύει στην Αθήνα, έχει ως αντικείμενο εργασιών την εκτέλεση τεχνικών έργων, κάθε φύσης και ειδικότητας, του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, είναι κάτοχος πτυχίου Η΄ τάξης για όλες τις κατηγορίες έργων προϋπολογισμού μέχρι 12 δις δρχ. και δραστηριοποιείται σ' όλο το φάσμα των τεχνικών κατασκευών. Είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.) από το 1994, και βασικοί μέτοχοί της την 15.6.2000 ήταν: η εταιρεία J & P OVERSEAS LTD με ποσοστό συμμετοχής 55,41%, ο Νικόλαος Γεραρχάκης με 6,48%, ο Κων/νος Κουβαράς 6,48%, ο Αντώνιος Σγαρδέλης με 6,48% και η εταιρεία ΟΛΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ με 1,58%.

Η ΑΒΑΞ ελέγχει με ποσοστό 100% την εργοληπτική εταιρεία J & P HELLAS AE (απόφ. Ε.Α.

68/Π/1999) η οποία είναι κάτοχος πτυχίου Η' τάξης και αναλαμβάνει την εκτέλεση δημοσίων και ιδιωτικών έργων σε ατομική αλλά και σε κοινοπρακτική βάση ανά την Ελλάδα, ενώ δραστηριοποιείται και στην εκτέλεση έργων στην αλλοδαπή μέσω συμμετοχής της σε κοινοπραξίες. Στην εταιρεία J & P HELLAS από το 1998 ανήκει και η ΕΤΕΚ ΑΕ, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των δημοσίων και ιδιωτικών έργων και είναι εγγεγραμμένη στο ΜΕΕΠ στην Ζ' τάξη. Επίσης, η ΑΒΑΞ συμμετέχει α) με ποσοστό 56% στην εταιρεία ΠΡΟΣΤΑΣ ΑΕ, που έχει ως αντικείμενο εργασιών τις κατασκευές και τα προϊόντα οδικής ασφάλειας, β) με ποσοστό 90% στην εταιρεία ALBAX ΑΕ, με έδρα τα Τίρανα Αλβανίας και αντικείμενο εργασιών την τεχνική - εμπορική και βιομηχανική αντιπροσωπεία παροχής υπηρεσιών, γ) με ποσοστό 99% στην εταιρεία 3Τ ΑΕ, με αντικείμενο την κατασκευή πολεοδομικών και τουριστικών έργων και δ) με ποσοστό 20% στην εταιρεία HLH BAUGESELLSCAGFT. Από το 1998, η ΑΒΑΞ δραστηριοποιείται στην κατασκευή τερματικού σταθμού υγρών καυσίμων στη Μολδαβία μέσω των θυγατρικών της, ΙΝΤΕΡΤΑΣΚ ΑΤΕ (ποσοστό συμμετοχής 31%) και ΤΕΧΝΟΒΑΞ (ποσοστό συμμετοχής 26%).

Με βάση τα στοιχεία της γνωστοποίησης, ο κύκλος εργασιών του ομίλου ΑΒΑΞ στην εθνική αγορά, το έτος 1999 ξεπέρασε τα 50 δις δρχ., ποσό άνω των 160 εκατ. Ευρώ, από τα οποία ποσοστό 51,5% περίπου προέρχονταν από έργα στα οποία συμμετείχαν από μόνες τους οι εταιρείες του ομίλου, ενώ τα λοιπά από συμμετοχές σε κοινοπραξίες. Ο δε κύκλος εργασιών της εταιρείας ΑΒΑΞ, το 1999 ανήλθε σε 18.144.350.559 δρχ. ποσό που αντιστοιχεί σε 55.699.035 Ευρώ, από τα οποία ποσοστό 59% περίπου προέρχονταν από έργα της εταιρείας, ενώ τα λοιπά από συμμετοχές σε κοινοπραξίες.

2.2. Η εταιρεία J & P Overseas με έδρα στη νήσο Γκέρνσι των νήσων της Μάγχης, ιδρύθηκε το 1942 και μέσω θυγατρικών και συνδεδεμένων εταιρειών δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 20 χώρες της Μέσης Ανατολής, Αφρικής, Β. Αμερικής και των Βαλκανίων, σε πετρελαϊκά, πετροχημικά, ενεργειακά έργα, κτιριακά, έργα οδοποιίας και έργα ειδικών κατασκευών (τούνελ, γέφυρες κλπ) καθώς και σε σύνθετα έργα μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται αεροδρόμια, οδικές αρτηρίες, μεγάλα οικιστικά έργα κλπ. Η εταιρεία κατέχει την 44η θέση στην παγκόσμια κατάταξη των κατασκευαστικών εταιρειών σύμφωνα με το ειδικό περιοδικό Engineering News Record.

2.3. Η εταιρεία τεχνικών έργων ΕΤΕΘ, εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, είναι κάτοχος πτυχίου Η' τάξης και μέτοχοί της είναι οι: Κων/νος Μιτζάλης με ποσοστό 80%, Ευφροσύνη Μιτζάλη με 5% και Ελένη Μιτζάλη με 15%. Η εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό 60% στην επιχείρηση ΕΛΒΙΕΞ ΟΕ, η οποία συστήθηκε με σκοπό την ίδρυση στην περιοχή Ιωαννίνων εργοστασίου εμποτισμού ξυλείας κλπ.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου της ΕΤΕΘ για το έτος 1999 ξεπέρασε τα 9,5 δις δρχ. ήτοι τα 30 εκατ. Ευρώ. Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ΕΤΕΘ το 1999 ανήλθε σε 8.800.849.126 δρχ. ή 27.032.125 Ευρώ από τα οποία ποσοστό 55% περίπου προέρχονταν από έργα της ίδιας της εταιρείας, ενώ λοιπά από συμμετοχές σε κοινοπραξίες.

3.1. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους. Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο κατασκευαστικό κλάδο και ειδικότερα κύριο αντικείμενό τους αποτελεί η ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσεως ιδιωτικών και

δημοσίων έργων.

Ως Ιδιωτικά νοούνται τα έργα η κατασκευή των οποίων ανατίθεται από ιδιώτες, ν.π.ι.δ. κ.αλ. και διενεργείται σύμφωνα με τις προβλέψεις των συγκεκριμένων συμφωνιών μεταξύ των μερών και τους κανόνες της τεχνικής. Τα κριτήρια για την επιλογή της μιας ή της άλλης κατασκευαστικής επιχείρησης διαφέρουν από πελάτη σε πελάτη και μπορεί να είναι καθαρά οικονομικά, ποιοτικά, ή να αφορούν σε λόγους φήμης, εμπειρίας, εξειδίκευσης, δημοσίων σχέσεων κλπ.

Ως Δημόσια νοούνται τα έργα των οποίων αναθέτουσα αρχή είναι το Δημόσιο, Δήμοι, Κοινότητες και Οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και των οποίων (έργων) η ανάθεση, επίβλεψη, κατασκευή και συντήρηση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί δημοσίων έργων. Η ζήτηση στον δημόσιο τομέα αφορά κυρίως τεχνικά έργα υποδομής. Η ανάθεση των δημοσίων έργων στις εργοληπτικές επιχειρήσεις διενεργείται κατόπιν δημοπρασίας (ανοικτής ή με προεπιλογή) και σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις γίνεται απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμένων επιχειρήσεων. Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναλαμβάνουν και δημόσια έργα, πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες αφορούν στη νομική τους μορφή, στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων και κυρίως στην τάξη (πτυχίο εργοληπτικής ικανότητας) ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού των έργων και στην κατασκευαστική εμπειρία που απαιτείται για το κάθε δημοπρατούμενο έργο. Συγκεκριμένα, μία ημεδαπή εργοληπτική επιχείρηση, ανάλογα με τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις τις οποίες συγκεντρώνει και τη νομική της μορφή εγγράφεται στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το οποίο αποσκοπεί στην παρακολούθηση της τεχνικής και οικονομικής τους ικανότητας, για μία ή περισσότερες κατηγορίες έργων (Οδοποιίας, Οικοδομικά, Υδραυλικά, Λιμενικά, Ηλεκτρομηχανολογικά και Βιομηχανικά – Ενεργειακά) και σε μία τάξη για κάθε κατηγορία. Η κατάταξη αυτή ισχύει για μία τριετία, μετά την οποία γίνεται επανάκριση. Οι τάξεις από τις οποίες καθορίζονται και οι δυνατότητες συμμετοχής των τεχνικών εταιρειών στους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων τεχνικών έργων, είναι επτά (7) και διαβαθμίζονται από Α΄ έως και Ζ΄ για κάθε κατηγορία έργων και ακολουθεί και 8η τάξη (Η΄) που είναι γενική. Σημειώνεται ότι στις τάξεις Ε΄ έως Η΄ εγγράφονται εργοληπτικές επιχειρήσεις νομικής μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε.. Μέχρι τη Ζ΄ τάξη μπορεί να συνυπάρχουν διάφορες τάξεις κατά κατηγορία έργων αλλά όχι στην Η΄ που είναι γενική.

Τα ανώτατα και κατώτατα όρια προϋπολογισμού δημοσίων έργων, κατά τάξεις εργοληπτικών επιχειρήσεων που μπορούν να αναληφθούν από αυτές, καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα για την Η΄ τάξη (ανώτατη), στην οποία ανήκουν και οι συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις, το ανώτατο όριο ορίζεται σε 12 δις δρχ. (το οποίο μπορεί μέχρι και να διπλασιασθεί ανάλογα με την καθαρή θέση της επιχείρησης) και το κατώτατο όριο σε 2,4 δις δρχ. Για τα έργα προϋπολογισμού ανώτερου από το προβλεπόμενο ανώτατο όριο της Η΄ τάξης απαιτείται η προσφορά να γίνεται από κοινοπραξία εταιρειών και όχι μεμονωμένα.

Αν και οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν δημόσια έργα, κατατάσσονται κατά τα προεκτεθέντα σε κατηγορίες έργων και τάξης εργοληπτικού πτυχίου, εντούτοις μία αντίστοιχη διάκριση και σε ξεχωριστές σχετικές αγορές των επιχειρήσεων κάθε τάξης δεν θα ήταν απολύτως ασφαλής. Και αυτό διότι τα όρια προϋπολογισμού δημοσίων έργων κατά τάξεις δεν είναι απολύτως διακριτά μεταξύ τους σε κάθε τάξη και εμπλέκονται με αυτά της αμέσως επομένης, επιτρέπεται δε αναβάθμιση των ορίων ή λόγω καθαρής θέσης των επιχειρήσεων Η΄, Ζ΄, ΣΤ΄ και Ε΄

τάξης ή λόγω κοινοπραξιών, που πάντως και αυτές καλούνται και καθορίζονται κατά περίπτωση από τις εκάστοτε διακηρύξεις ανάλογα με τις απαιτήσεις του δημοπρατούμενου έργου. Συνεπώς, ανταγωνισμός στον κατασκευαστικό χώρο του δημόσιου τομέα υφίσταται κυρίως μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων της ίδιας τάξης και της αμέσως επόμενης ή/και προηγούμενης. Τέλος, την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν και εργοληπτικές επιχειρήσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις και εκτός αυτής.

Με βάση τα παραπάνω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δύο επιμέρους μεγάλων κατηγοριών, στις οποίες διακρίνεται η κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα μας, γίνεται δεκτό ότι α) η κατασκευή Δημοσίων Έργων και β) η κατασκευή Ιδιωτικών Έργων αποτελούν δύο διακριτές σχετικές αγορές.

Παρόλο που η κατασκευαστική δραστηριότητα διακρίνεται στις παραπάνω σχετικές αγορές, στην πράξη δεν είναι εύκολο να διαχωριστούν οι κατασκευαστικές εταιρείες σε εταιρείες που κατασκευάζουν έργα που περιλαμβάνονται αποκλειστικά στη μία ή στην άλλη σχετική αγορά δεδομένου ότι οι μεν «μεγάλες» εργοληπτικές επιχειρήσεις του κλάδου (Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) δραστηριοποιούνται τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά έργα, οι δε «μικρές», που αποτελούν και την συντριπτική πλειοψηφία, με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα.

3.2. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους σε ολόκληρη την Ελλάδα και ως εκ τούτου ως σχετική γεωγραφική αγορά, στην υπό κρίση συγκέντρωση, θεωρείται το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας.

4. Στον κατασκευαστικό κλάδο δραστηριοποιείται πλειάδα εργοληπτικών εταιρειών από τις οποίες, το 1999, στο ΜΕΕΠ ήταν εγγεγραμμένες 52 επιχειρήσεις με πτυχίο Η΄ τάξης, 105 Ζ΄ τάξης, 94 ΣΤ΄ τάξης και 200 Ε΄ τάξης. Επίσης, στην ευρύτερη αγορά των κατασκευών δραστηριοποιούνται και 10.000 περίπου ατομικές επιχειρήσεις ή/και ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, ενώ στη χώρα δραστηριοποιούνται και πολλές πολυεθνικές κατασκευαστικές εταιρείες (όπως οι HOCHTIEF, GROUPE GTM, HYUNAI ENGINEERING, κ.αλ), οι οποίες συμμετέχουν κατά κύριο λόγο σε δημόσια έργα και η παρουσία τους οξύνει περισσότερο τον ανταγωνισμό στο χώρο.

Με βάση τον κύκλο εργασιών των εταιρειών Η΄ τάξης, το 1999, την πρώτη θέση κατείχε ο όμιλος της ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ, με μερίδιο αγοράς 18% περίπου, ενώ έποντο ο όμιλος της ΑΒΑΞ με 9,3% περίπου (ΑΒΑΞ 3,3% και J & P (ΕΛΛΑΣ) 6%), η ΑΕΓΕΚ με 5,6% και η ΜΗΧΑΝΙΚΗ με 4,5%. Η δε εξαγοραζόμενη ΕΤΕΘ διέθετε μερίδιο 1,5% περίπου. Συνεπώς, μετά τη συγκέντρωση, ο όμιλος ΑΒΑΞ, με βάση τον κύκλο εργασιών των κατασκευαστικών εταιρειών πτυχίου Η΄ τάξης για το 1999, θα κατέχει συνολικό μερίδιο 10,8% περίπου.

5. Ο κατασκευαστικός κλάδος είναι από τους σημαντικότερους της ελληνικής οικονομίας και υπολογίζεται ότι η συμμετοχή του στο ΑΕΠ, σύμφωνα με μελέτη του IOBE, κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια μεταξύ 11% - 15%, ποσοστό το οποίο αναμένεται να αυξηθεί μέσω της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης II για την κατασκευή των προβλεπομένων τεχνικών έργων υποδομής στην χώρα μας.

Κύριο χαρακτηριστικό της ελληνικής κατασκευαστικής αγοράς αποτελεί η ύπαρξη δεκάδων χιλιάδων τεχνικών εταιρειών από τις οποίες μόνο περί τις 450 είναι ανώνυμες εταιρείες ενώ τελευταία παρατηρείται τάση συγκέντρωσης των επιχειρήσεων του κλάδου στα πλαίσια της προσπάθειας διατήρησης και ενίσχυσης της θέσης τους σε μια άκρως ανταγωνιστική αγορά. Από το 1996, και αφού προηγήθηκε περίοδος έντονης κάμψης, παρατηρείται αύξηση της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας, η οποία οφείλεται και στη θετική πορεία βασικών δεικτών της οικονομίας. Η πτώση του πληθωρισμού και των επιτοκίων και η παράλληλη μείωση του κόστους των στεγαστικών δανείων δημιουργούν ελκυστικές προϋποθέσεις για την επέκταση της οικοδομικής δραστηριότητας τα προσεχή έτη που ενισχύεται και με την στροφή των επενδύσεων στα ακίνητα μετά τις μειώσεις των επιτοκίων καταθέσεων και κρατικών τίτλων. Αλλά και στο χώρο των δημόσιων έργων παρατηρείται τα τελευταία χρόνια αύξηση στη δημοπράτηση και κατασκευή σημαντικών έργων στα πλαίσια ανάπτυξης και βελτίωσης των τεχνικών έργων υποδομής της προκειμένου η χώρα μας να επιταχύνει τους ρυθμούς σύγκλισής της με την υπόλοιπη Ευρώπη. Επί πλέον, η ανάληψη από την χώρα της Ολυμπιάδας του 2004, αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης εν γένει στον κατασκευαστικό κλάδο και πιστοποιεί τις θετικές προοπτικές του για τα επόμενα τουλάχιστον έτη. Τέλος οι πρόσφατες εξελίξεις στην περιοχή της Βαλκανικής και οι ανάγκες σε έργα υποδομής και ιδιωτικές κατασκευές στις περιοχές αυτές, σηματοδοτούν διεύρυνση της δραστηριότητας για τις κατασκευαστικές ευρωπαϊκές εταιρείες, γεγονός το οποίο μπορούν να εκμεταλλευθούν πολύ περισσότερο οι ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν επιπρόσθετα το πλεονέκτημα της γειννιάσης.

Εν όψει των ανωτέρω και προκειμένου οι τεχνικές εταιρείες να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικές και να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες στον κλάδο, θα πρέπει να αποκτήσουν την απαιτούμενη κεφαλαιακή ισχύ που θα τους επιτρέψει να πραγματοποιούν μεγάλες επενδύσεις για σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό και τη δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης μέρους των εκτελουμένων δημοσίων έργων. Στα πλαίσια αυτά, μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, δημιουργούνται στη χώρα μας μεγάλοι (κατασκευαστικά και χρηματοοικονομικά) κατασκευαστικοί όμιλοι, όπως οι ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ-ΤΕΒ, ΓΕΚ/ΤΕΡΝΑ, κ.αλ., ενώ παράλληλα και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμμετέχουν σε κοινές επιχειρήσεις με κατασκευαστικές εταιρείες (όπως οι Όμιλοι ΑΕΓΕΚ και ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ και η Τράπεζα Πειραιώς) με σκοπό την χρηματοδότηση μεγάλων έργων.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. β' του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστο μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Στην υπό κρίση συγκέντρωση, με την απόκτηση του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΕΘ από την J&P OVERSEAS LTD, μέσω της ελεγχόμενης από αυτήν εταιρείας ΑΒΑΞ, αποκτάται ο έλεγχος της πρώτης από την δεύτερη και συνεπώς πραγματοποιείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του ως άνω άρθρου, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις αυτού.

7. Η εν λόγω συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, η οποία και έγινε εμπρόθεσμα με την από 3.5.2000 γνωστοποίηση των εταιρειών ΑΒΑΞ και J&P OVERSEAS LTD δεδομένου ότι, κατά τα προεκτεθέντα, πληρούται η δεύτερη εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος, και

συγκεκριμένα αυτή του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, ο οποίος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ παρ. 4 και 5 του νόμου, πρέπει να υπερβαίνει τα 75 εκατομ. Ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, στην εθνική αγορά συνολικό κύκλο εργασιών άνω του σε δραχμές ισόποσου των 7 εκατομ. Ευρώ.

8. Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ. 1 του ίδιου νόμου, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης ή ενίσχυσης προϋπάρχουσας.

Βάσει των προεκτεθέντων για τη δομή των σχετικών αγορών, τις ανταγωνιστικές σε αυτές συνθήκες, τον μεγάλο αριθμό των τεχνικών επιχειρήσεων, το μερίδιο που κατέχουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών μεταξύ των 50 τεχνικών εταιρειών με πτυχίο Η' τάξης, τον ασκούμενο οξύ ανταγωνισμό εκ μέρους των μεγάλων αλλοδαπών πολυεθνικών κατασκευαστικών εταιρειών μέσω της ανάληψης σημαντικών δημόσιων έργων, η Επιτροπή κρίνει ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν είναι δυνατό να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε καμία από τις εν λόγω σχετικές αγορές, ούτε υφίσταται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης προϋπάρχουσας δεσπόζουσας θέσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι, η συγκέντρωση που προκύπτει με την απόκτηση του ελέγχου της εταιρείας με την επωνυμία ΕΤΕΘ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΕ από την εταιρεία με την επωνυμία JOANNOU & PARASKEVAIDES (OVERSEAS) LIMITED και διακριτικό τίτλο «J&P OVERSEAS LTD», μέσω της ελεγχόμενης από αυτήν εταιρείας με την επωνυμία ΑΒΑΞ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ-ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ και διακριτικό τίτλο «ΑΒΑΞ Α.Ε.», και που γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 3.5.2000, δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της κατά το νόμο.

Η απόφαση εκδόθηκε την 2^α Αυγούστου 2000.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάξας την Απόφαση

Δημήτρης Τζουγανάτος

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα Μαρία Ταραμπίκου